

CAPVT QVARTVM.

Aduersa vrbi ab aquâ, peste, igne, annona charitate, bellis & hoste externo, ab hoste denique domestica & scissionibus.

PRÆCIPVA fata siue calamitates memorabiliores vrbi acciderunt.

I. Ab *aquâ* multoties: cum rarus sit annus, quo non Odera fl. imbribus nimij aut solutis detrepentè hybernis niuib. intumescens ripasq; egrediens

— oppellat excusat gurgite moles:

& pontibus, mollis, arificijs, aggeribus, agris denique detrimentum adferat.

II. A *peste* item haud rarò, præcipuèque patrum nostrorum ætate A. C. CCCCXLII. quo intra XXX. hebdomadarum spacium quinquies mille nongentos homines mala illa Diua sustulit: itemq; A. C. CCCCXLIX. quo pestifera lues adeo læuit, vt extingueret ferme decem millia hominum, nò venientibus in numerum, qui à partibus Pontificiorum perierunt. Cuius quidem pestis atrocitas V. Cl. M. Helwigio Epigrammatis, quod sequitur, materiam præbuit, in *—* sue vestibulo ædis Elisabethanæ marmorè a **Bon. Koslero** incisi,

Quæ patrios intra muros grassatur & extra.

Quò ruat infansio sidere dura lues,

Miraris sceleri indulgens? Non iusta sequatur

Quæ mala compescat vindicta ira Dei?

O sceleri iam pone modum, tuq; optime mundi

Arbiter ò trepidum fac tuere gregem.

Et iterum anno CCCCXLXXXV. pestis contagio magnam totà regione stragem dedit, cum primis verò Vratislaur: vbi quamplurimi quocidiè extincti efferebantur, in quibus aut fortuna aliqua aut dignitas certatim relictà vrbe alio commigrantibus. 8431. funerum omnis generis in rationem Libitinæ eo anno venisse scribuntur.

III. *Ab igne*: primum quidem anno **CIO CC**. quo urbem totam fortuito incendio absumptam fuisse, privilegiaque, tabularia & monumenta Reipubl. exusta annales testantur: qui & hoc addunt, cum anno **CIO CC XXI**. Tatarorum adventantium metu exusta fuisset, aliquot ex inde annis, anno minimum **CIO CCLXXII**. die S. Stanislai pro maiori parte conflagrasset: iterumq; quadriennio post, & rursus anno **CIO CCC XLII**. flammis similiter universam penè absumptam. Injiciunt & mentionem incendiorum, ex quibus **CIO CCC LII**. & **III**. Kal. August. an. **CIO CCC LXVII**. post exactos vrbe ludæos magnam cladem accepit. Atque hæc ferè præcipua ab Vulcano illata damna reperio: ex quibus nihilominus hoc consecutum est, quod ipsa iniuria maiorem fortunæ locum fecerit, & in hoc solum vrbs cecidisse visa fuerit, vt angustior multò & splendidior, tanquam post busta Phœnix funeri superbes suo, resurgeret. Quamvis autem exinde sæpius græs xdes hinc inde inuasent, mirâ tamen civium atque operarum sedulitate, aut felicitate potius dicam, absque notabili vrbs clade, repressus fuit: non parum eam rem adiuvantibus vrbanæ politicæ legibus, quæ de incendijs scriptæ sunt, acerrimissimis.

IV. *Ab annua caritate sive raritate*, quæ urbem & vicina loca non semel afflixit, nominatim anno **CIO CCCXV**. & **CIO CCCXXXVII**. quibus cum tanta fuerit tota Polonia & Silesia fames: vt hoc herbas & gramina populus passim voraret; illo verò parentes à proprijs filijs, reliqui à cadaveribus & immundissimis cibis non abstinerint: calamitatum istarum minimè expertem fuisse Vratislaviam incredibile est. Nostrâ memoriâ anno **CIO IX**. & seq. similis hæc regione caritas fuit, quâ & perire multi, & non pauci ad hæc, vt in usum ciborum quærentes, vertentemq; fœdorum animalium cadavera. Eaq; plaga multò adhuc fuisset intolerabilior, nisi & illustrissimorum Principum in hæc provincia & amplissima in princijs Reipubl. Vratislaviensis singulari quadam & perpetua providentia apertis commodissimo tempore

potere in vsum pauperum granarijs, & legibus immodicæ æstimationi positis presentibus incômodis mature obuiam itum fuisset.

V. *A bellis & hoste externo Vratislaviæ male fuit, cum anno* CIOXXXIIX. *Bretlaus siue Fradidus Boiemix Dux* cum valido exercitu ferro & igni Silesiam, quæ posterus sic dicta est, & maiorem Poloniam quam longissime depopulatus Vratislaviam, *Gnesam, Pofnaniam* aliâq; oppida complura diripuit & incendit, nulli neque sexui neque ætati hominum parcas. Anno deinde CIOCCXI. cum Tartari siue Tatari (sic enim potius scribendum, tum quod ita dicti sunt à Tataro flumine, tum ex auctoritate Saxonum, eiq; vicinorum, qui Tataros appellant, & Græcorum quorundam librorum manuscriptorum, testimonio denique veteris Epigrammatis *Ottocaro Boiemix Regi* positi,

O Rex Ottocare quondam pugnasti honeste

Nunc stas in parvis depictus cum Tateranis.

in Paud. historie Turc. notat *Iohn. Leonclanius* cum immensa multitudine sedibus suis progressi instar cuiusdam cataclysmi seu diluuij aut torrentis in Hungariam, Poloniam & Silesiam irruerunt, omniaq; secundum in modum deuastarunt. Et Silesiam quidem ingressi, quum disiectos *Oderæ* pontes reperissent, compactis ex tempore ratibus apud Ratiboriam flumen traiecerunt: mox quanta potuere celeritate ad Vratislaviam festinauerunt. Quo nuncio accepto ac defensione vrbs parum munitæ desperata Vratislavienses suppellectile sua & commeatu in arcem editiori insulæ loco, qui S. Crucis olim, nunc D. Martini appellatur, sitam comportato, urbem reliquerunt: milites verò, qui in præsidio arcis erant, ne hostibus prædæ vel receptaculo esset, incenderunt. Indignati ergò Tatari arcem obsidione, sed frustra cinxerunt: diuino, vt compertum est, ostento (flammis quippe de caelo cadentibus & latè inter ordines ipsorum discursantibus) ita perterriti, vt nihil cunctati obsidionem solue-

rint, fugientibusq; similes abierint. Quod autem interea duces Silesiæ, quorum caput erat *Henricus Pius*, coactis quam maximis potuere copijs ad *Lignicum* urbem subsistere intellexissent, suas & ipsi copias propere eò deduxerunt, & ad locum vno miliari à Lignitio distitum, qui *Wassiat* etiamnum appellatur, quinto idus Aprilis prælium commiserunt: in quo quanquam diu ancipiti Marte depugnatum esset, tandem tamen Silesij multitudine hostium superati, ac fatiscentes continuitate, ac pertinacia prælij cesserunt.

Quis cladem illius soluit, quis funera fando

Explicet?

Neque enim tantum in eo prælio præter principem ipsum *Boleslaus Marchio Moravia Henrici amicum*, *Pompo*, Fratrum siue sodalium Teuthonicorum piam contra barbaros militiam sub titulo S. Mariæ professorum in Borussia Magister, alijs plurimi viri fortes ceciderunt: Sed & tantus interfectorum Christianorum numerus fuisse scribitur, vt singulis singulæ auriculæ à Tataris præcisæ, nouem ingentes saccos explerent. Cadauer *Henrici* inter caelorum corpora repertum, & cum caput à Tataris esset abscissum, ab vxore *Anna* ex sexto sinistri pedis digito agnitum Vratislaviæ in cœnobio, quod tunc *D. Iacobo*, nunc *S. Vincentio* dicatum est, inhumatum fuit: vbi & *Pompo Magister* cum pluribus eiusdem ordinis fratribus sepultus.

Ab ea clade vix respirans Vratislavia paucis annis post non modo trimestrem *Boleslai Lignicensis*, qui *Henricum fratrem* ducatu excutere conabatur, oblidionem sustinuit, sed & cum maioribus copijs secunda tertijsq; vice redeuntem re infecta discedere coëgit: non parum frementem, quod expeditionibus illis sumptuosis nullum tantis sumptibus dignum operæ precium fecisset.

Neque verò parum negotij Vratislaviensibus fuit cum *Huffsiu*, qui cum A. C. CIO CCCC XXVI. torrentis instar magnam Silesiæ partem peruagari nō tam religionis feruore, quam bar-

barico furore ferro & igne in quicquid sacrum profanumque, fruent, Vratislauenſium quoque ſuburbia ſpoliata inſtammarunt: ab iſdem tamen magnis exinde cladibus non ſemel adfecti: quippe cum Vratiſlauenſes potiſſimum Suidmicienſibus iuncti in reliquorum Principum aut ignavia aut imbecillitate pro patria in excubijs eſſent, ſuaq; vigilantia totius prouinciz nuanam auerterent.

Amplius grande malum Vratiſlavia ſenſit *Georgia Poſiebradia* rerum in Boemia potiente: cui quam pertinaciter grauiterq; aduectata, tantas ipſa viciffim difficultates atque incommoda perpeti coacta fuit: quarum vberiotem narrationem ab hiftoricis petere licebit.

Denique à *Cafimiro Polono* & *Vladislaſo Hungaria* atque Boemiz Rege fruſtrà Sileſiz ducatum contra *Matthiam Pannoniz* regem ſibi vindicante obleſſa, ſed *Matthia* virtute & citium conſtantia periculo ſubtracta. Sed tanti eſt, vt ſumma belli illius minime tratatiz capita recenſeamus. Poſt *Georgij* Boemiz regis exceſſum de Sileſiz Morauizq; imperio reges modò commemorati tam grauiter decertabant, vt A. C. cto cccc lxxiiv. res ad arma veniret. Et *Matthias* quidè ce' eritate reliquos duos anteuertens cum exiguis quidem ſed lætiffimis copijs Sileſiam ingreſſus a. d. xlii. Sept. Vratiſlariam peruenit: ad quam etiam urbem *Erneſtus* Saxoniz Elector, cum *Ioanne* Electore Brandenburgio de pace inter Reges acturus venit, ibidemque prid. Kal. Octob. *Matthia* Regi propter ducatum *Saxonenſem*, quem à *Ioanne* emerat, clientelæ iure ſe deuinxit. *Cafimirus* ingentem adducens exercitum, & in quo vel vno ad fragendas Turcarum vires ſatis eſſet, ad ſexaginta quippe milia armatorum, in quibus Lithuani quoque & Tartari erant, ſub initium Octobris in Ducatum *Oppolienſem* proceſſit, *Cruciburgum* & *Bicinam* oppida nullis penè munitio nibus firmata primo incurſu ac labore cepit agros populationibus quoquo verſus permiſſis vaſtauit. Viadrum propter ſiccitatem tum vadabilem prope Crapicium

transmisit, omiffa **Oppolia** oppugnatione Vratislauriam, vbi **Matthia** expectari se acceperat, contendit, & prope **Olauiam** castra fixit. Occurrerunt autem ei praeter Vngaros & Boemos de inducijs sollicitantes, Ernesti quoque Electoris legati de pacis compositione inter reges tractantes; quam quidem Polonus minime recusare videbatur. Dum autem causa adhuc dubia hinc inde commeant legati: **Matthias** improviso aggredi castra Polonica, quae a suis quatuor tantum miliaribus aberat, statuit: nam & regem improvidum lentumque esse nouerat, & disciplinam in eius exercitu licentiam corruptam sciebat: Itinere illo noctu properanter confecto stationes Polonicas inuadit, pabulantes excipit, & in fugam vertit. Quibus quum opitulatum Tatari & Lithuani Polono militantes cum aulico eiusdem comitatu accurrerent, vt numero ita vi superiores, tumultuaria pugna Vngaros persecutores in fugam vicissim agant, & cum clade in urbem repellunt.

Ad mille omnino desiderati feruntur capti praeter gregarios milites sexaginta nobiliores, in quibus tribuni regii **Gudelmus Bernsenius** Boiemus, & **Petrus Hangericius** Silesius quos tamen tunc interfectos **Fabricius** memoriae prodidit.

Post hoc praelium duodecima die Octobris commissum, oratores Electoris non diu in castris Polonicis commorati, cum turbatas viderent adiones pacificas, rebus infectis, & hoc vno a **Casimiro** impetrato, ne **Saganense** territorium a suis infestari permitteret; Vratislauriam redeunt. Saxone interim & Brandenburgico non cessantibus, vt pax vtriusque conciliaretur.

Quartadecima demum Octobris die **Placidius** Boemiae rex viginti circiter millia Boiendorum, maiore ex parte peditum in exercitu habens aduenit: cum prius in itinere **Franciscum** obdamna non exigua a **Matthia** militibus ad **Monsterbergam** sibi illata exuiffet. Salutatione & gratulatione mutua peracta, vtraque castra ab **Olauia** sunt Vratislauriam versus promoti, non tamen manibus coniuncta, quoniam **Matthias** tormentis & machi-

machinis longe superabat: qui & ipse castra sua ad urbem communierat apud monasterium D. Vincentij, ut e te tuata posset consilium capere. Inde tacitus, quid reges inceptarent, speculabatur: Polonorum & Bojemorum agmine conspecto cum suspirijs & fremitu dicens, se totius orbis imperio potiturum, si tanti exercitus Imperator esset. Ceterum ij desides & merces tempus terere, nihil in medium consulere, castra non fossa non vallo nec diligentibus vigilijs munite, imperia ducum contemnere licenterque ab ordinibus & signis per agros praeae causa vagari. Ideoq; rarus dies intercessit, quin complures ex illis interciperentur: adeo quidem vt plenae essent captiuorum turres & ergastula Vratislaviensia. Suadebant nonnulli, vt alueus **Viadri**, aqua paucorum dierum labore alio deriuata siccaretur, traductaq; copiarum parte vrbs vndiq; obsideretur. Sed nec huic nec alijs salutarijs consilijs attendebatur. Accedebat ex villis & molestrinis improvidè exustis duplex aliud in castris malum, *Αγοις και Αγοις* pestis & frumenti penuria. Sabuchebantur quidem è Boiemia panis & cereuisia: Sed non sine difficultate, & per magno veniebant. Polonica autem itinera ab ipsis etiam Polonis, qui **Matthiae** contra regem & populares suos mercebant, infesta erant. Incendio praeterea a. d. x i i x. Octob. fortuito non modo magna castrorum pars, tum homines & equi plurimi, sed & quingenti currus victu & armis onusti cremati fuerant. **Matthias** vbi animaduertit tantam hostium suorum ignauiam pariter & infertiam, despiciere, quos ante formidauerat, cepit: missoq; in Poloniam maiorem **Stephano de Zaporja**, cui se **Fridericus Lignicensium Dux Glogouiae** associauit, suaq; nobilitatis equitatum sub imperio **Caspi Nostri** coniunxit **Henricus Freistadiensis**, omnem eam oram spolijs, atque incendijs vehementer afflixit, arcemq; ijs in locis magui nominis **Mesericiam** siue **Medircciam** in sui potestatem redegit: non minus interim in altera Orientali ora **Nicolas Oppolensium Dux** dicit in Poloniam populationibus grassante. Haec cum ita fierent, & pestis

peftis famaeque in castris Boiemorum & Polonorum ingraueret, de pace inter reges ferio agi ceptum est. Congreffi his in patenti campo, primum quidem a. d. XIX. Nouemb. **Casimirus & Matthias** soli, vbi ridicula quadam ambitione inter reges certatum, cum Matthias nudo capite, rutaceo tantum sero coronatus, obuiam **Casimiro** prodiret, ne capite illum de tecto salutare cogeretur, **Casimirus** autem multis pellibus tectus, eas de industria collo sic obuinceret, vt honorem **Matthiae** habere non posse videretur, annales nostri tradunt, quanquam aliter rem narret **Dubravius**: Deinde vero a. d. XXI. Nouembr. vna cum **Vladislao**: neque quidquam tamen tam inter reges constitutum, quam vt designarentur à singulis consiliarij quaterni ad tractandum **Vratislaviae** negotium. Quod cum factum esset, re inter delegatos agitata, pax quidem solida & perpetua tunc non contigit, impedita **Elisabethae** reginae fastu & odio pertinace: quae bellum adinuitate finire **Matthiae** capientem, quod neque regio, neque ducali genere natus esset, generum aipernabatur: & quod patruj sui fratrisq; inimicus fuisset, auerfabatur. Indulgebat autem ei plusculum maritus *suorum regum*. Ceterum induciae triginta mensium constitutae: captiui & munitiones interceptae vtrinq; reddita. Prutenos quoque eo in fodere **Matthias** cum sua causa coniunxit, Saxonis nomine consultando assuisse **Guilielmum Comitem Hennebergum**, **Hugaldum Sleuicium**, **Ditericum Schonbergum**, **Iosannem Scheibam** Lipsiensem Iureconsultum **Fabricius** testatur. Hunc in modum bello finito **Casimirus** in Poloniam, **Vladislau** in Boiemiam haud sine clade & dedecore, septem millibus è suorum numero desideratis, & plenisque impedimentis amissis, remigrarunt.

Ceterum dici non potest, quam grauis isto tempore Silesiae hospes **Matthias** fuerit: quippe quam non solum grandibus exactionibus exhaustis, sed & militum libidini nimium indulfit; qui penè minis quam hostes tolerabiles non modo ex agris sociorum

ciorū late prędas egunt: sed & in Vratislaue nō sū facultates
graffati, vxores quorundam & liberos locum abduxerunt.

V I. *Ab hoste domestica & seditionibus, sub Venceslau X. Boe-
mia Regis imperio.* Lege rat is anno clv. cccc. xiv. nouum ē
patriciis (in quorum numero tunc fuisse leguntur *Dominio,
Hornig, Banch, Reubeli, (seckvici)*) Monatum: sed quem plebs
vrhana, quę frequentia & opibus aduictior, ac libertatis dul-
cedine preceps aula exuere officium, & retinendi sui turis
imperata segnius facere vel profus abnuere, in retores &
optimates subinde insurgebat, abrogauit, suaq; pro libidine
Remp. forinauit. Ab eoq; tempore in vrbe gliscere ceperūt
factiones & simultates: quę licet semel iterumque pace data
acceptaq; compositę, tamen recruduerunt, & in grauissimā
tandem seditionem deficerunt, ab impotente plebe anno clv.
cccc. xix. 17. Kal. Vtil. qui hodieq; ea de causa pro nefasto
habetur, concitam. In curiam se abdidērunt senatores trepi-
di, neque ad resistendum pares: cum ecce seditionis exco & po-
pulari motu foribus effractis impetum faciunt, eodemq; fu-
rore Senatores aggressi manus & vincula iniiciunt, pletoque
aut suis manibus aut per carnificem trucidant, vnum etiam ē
tutri præcipitem (horreo dicere, deticiūt: quem plebs infer-
ne lanceis spiculisque exceptum laniauit. Tum feras & clau-
stra cistis, armatis, & archiuis senatus defringunt, pecunias
inibi repectas auferunt, priuilegia dilacerant, & vsui suo quod
erat, tollunt. Indignum nefariū illis facinoris etiamnum præ-
bet ianua lignea prætori, miris ictibus atrectis furioforum ho-
minum, quę nunc claudit sacellum S. Materni in cœmiterio
D. Elisabethę. Neque tamen impune id ipsis fuisse creden-
dum. *Sigismundus* quippe Imperator anno clv. cccc. xx.
mense Ianuario Vratislauiam veniens prid. Non. Martii non
modo patriciis honorem pristinum & magistratum restituit,
sed & iram ac vindictam suam in turbatores ostendit: ē quibus
XXI. magnam partem opificum tribuni gladio, plures exi-

ho pœnas dederunt, bonis eorum Senatus æratio ad iudicatis.
 Instituto contra illos iudicio à Rege adhibiti Svidnicen-
 ses, Iavvrienses, Leobergenses, Boleslavienses, Reichenbachē-
 ses, Hirsbergenses, Namislavienses & Nouofortenses. tū Hen-
 ricus de Lippa regni Boemix Marefcalcus, Albertus de Col-
 ditz eiusdem regni Camerarius, Henricus de Lafan Capita-
 neus Vratislaviensis Nicolaus de Lobcovitz, Ioannes de Co-
 fleritz, Henricus de Lafan præfectus Svidnicensis Georgius
 Zettros subpræfectus Vratisl. & Ioannes Wiltberg. Atq; hæc
 quidem facti sunt de vrbe, eius opetibus & calamitatibus.

C A P V T Q V I N T V M.

Dominorum Vratislavia cum suis veteribus recentis enumeratio.

Proximum nunc est civitatem & Remp. inspicere, ac quæ
 circa eam sunt ad rem aut honorem vrbis breuiter enucle-
 are: & quod in facie frontis, in acie Ducis, hoc in scriptione no-
 stra atq; adeo Repub. *Dominus* elargiri, vt primas teneant. Fue-
 re illi antiquitus *Polonia Principes Reges*, quibus longo tempo-
 re subditam fuisse Vratislaviam, & iam tum, atque ex eo præ-
 fertim tempore, quo *Casimirus* sedem & collegium Episcopi
 Silesix, quod prius *Sinegrouia* & postea *Bicina* fuerat, Vra-
 tislaviam transtulit & pluribus redditibus donauit, supra cæte-
 ras Polonix vrbes caput extollere atq; adurgere non nihil
 visam, notius est quam vt probatione egeat. Solebant vero
 tunc Principes Poloni primæ nobilitatis præfectum huc alle-
 gare. Cuius generis fuit sub annum Christi c. 10. *XCVII. Vla-*
dislai I. Impetante *Magnus Comes* illustris & spectatæ probita-
 tis: qui quod *Sbigneum* Principis nothum in arcem recepisset,
 à præfectura amotus *Vratislavi Boleslai Vladislai F.* præ-
 ptorem successorem inuenit.

Cæterum ex quo *Vladislai II.* Polonix Principis filii *Boles-*
lavi, Michlavi, & *Conradus*, cui *Lascovigo* propter gracilitatem
 crurum

erurum cognomen fuit, opera **Friderici Barbarosse** Imp. Silesiam omnem continentibus syluis à reliqua Polonia diremptam ad Bohemorum vsque Saxonumq; fines in ditionem suam, veluti in trientes inter se diuisam, acceperunt: propriorum Ducum siue Principum dominatam diutim Vratislavia pertulit quorum indulgentia ac fauore maxima cepit incrementa, & immunitates, huius civium erga dominos præmia) consecuta est amplissimas.

Primus ex his fuit **Boleslavs**, quem dixi, cognomento **Altus** siue **Procerus**, idemque fratre **Conrado** mortuo Dux Glogouienſis, a Paito huius familie exarcho in recta linea protapie descendenti XI vir bellicosus & iustus. In monasterium **Leubenic ad Odetam** annem nouis tunc ex ædificatū muris pro **Benedictinis** monachis, quos eo collocarat **Casimirus Rex Poloniae**, Cisterciensēs (quoniam temporis sanctitate vitæ ac quotidianis religioſe pietatis exercitiis præ aliis commendabantur, **Bernhardini** iudem a **Bernhardo** primum Cisterciensē deinde **Clarevallensē** Abbate adpellati) de **Portensē** cenobio euocatos collocauit A.C. 1178. vbi & post mortē, quam anno 1201. a. d. b. Decemb. opperit, tumulatus fuit.

Eum securus **Henricvs** **Barbatus** filius, Princeps bonus ac virtute præstans, quiq; in Silesia conditis legibus, urbibus ac tēplis excolenda patris pietatem adæquauit. Vxorem is habuit **Hedvvigam** **Bertholdi Ducis Meranice**, **Carinthiæ** & **Istriae** filiam, ex **Caroli M.** posteritate oriundā religioſam ac piā feminam: cuius rogatu instinctuq; **Trebniçsē** inter alta monasterium, tertio à Vratislavia militatio, puellis Cisterciensīs sectæ ex **Cenobio Bambergensi** huc translatis fruxit instruxitque: addixitque eidem **Hedvvigis** indulgente marito opidum **Trebniçiam** & complures pagos dotales.

Quin ipsa quoq; monasterium ingressa totam sese Deo cōsecrauit: & licet ardentissime maritum dilexisset, nec mortui tamen funus duxit, aut obuiā processit, nec ceteris viris iuxta

re patre filia vsque ab vnguiculo ad capillum summum festi-
uissima oblata ei fuit, vt corpore dotem quæreret. Id cognos-
cens **Vladislaus** adolescentulam non retinuit, atque in deli-
ciis & amoribus habuit, sed inuiolatam patri restituit, addita
mediocri dote, quæ honestas ipsi nuptias conciliauit. Ab **Hen-**
rico autem Vratislavia & iure Teutonico ciuibus è Germania
passim confluentibus donata, & ædificiis pluribus aucta, &
mœnibus communita perhibetur, quæ etiam nû in parte su-
per sunt: Sed quibus haud dum absolutis siue veneno, vt cre-
ditum est, siue feбри maligna, vt **Curzo** videtur extinctus vi-
uendi finem fecit a. d. V. Decemb. A. C. c. l. o. CC. XLVI. re-
lictis **Henrico** (F. filio & **Hedevigi** filia impuberibus: quorum
tutelam **Vladislao** patruus Archiepiscopus Salisburgensis
paucis annis, quibus superfuit, gessit. Fama manet Principem
per ætatem reipubl. capessendæ imparem curatores aliquot
habuisse ex præcipuis ciuibus qui & bene gubernarint ditionem,
& Principi ingentem pecuniæ vim collegerint. Qui quidem
vbi in tutelam suam venit, & principatus per se admini-
strationem suscepit, vrhis gubernationem totam ciuibus cõ-
misit, & adfecta à patre potius quam perfecta vrhis mœnia ab-
soluit, anno Christiano c. l. o. CCLXX. tali edicto publice
proposito. *Ad totius terræ utilitatem, profectum, commodum, & ho-
norem volumus, & ex maturo proborum consilio statuimus, vt omnes,
qui intra muros, & ratulanz domos, vel curias siue alias possessiones habe-
ant, cuiuscunque conditionis existant siue sint milites siue Canonici siue
Regulares priores vniuersaliter iuxta taxationem Advocati & Scabino-
rum civitatis eiusdem collectam, ad muros intra fossata ibidem erigendos,
omni occasione postposita integraliter persoluant. Sientes pro certa, quod
nullum ex eis ab hac solutione liberum valamus permanere. Idem Rem-
pub. Vratislaviensem amplissimis ornans privilegiis id se fa-
cere testatur habito super ea maturo & sano consilio suorum Baronum
per aliquot dies, considerantem & animadvertentem, ipsorum utilitatē,
incrementū, & profectū in omnib. fore suam suorumq. pariter successorū.*

His enim propemodum verbis Princeps optimus, cui cō-
 muni elogio Probi cognomē postea tributum, vitur: quibus
 lectorem defraudandum non putavi. Vxor illi fuit *Mechtildis*
Otronis Longi Marchionis Brandenburgici & regni Boie-
 mię tunc Gubernatoris filia: cum qua concorditer quidem,
 sed fructus matrimonii ad est, liberorum exors vixit. Itaque
 cum sine filiis moriturum se prouideret, Vratislauiam ipsam
 cum omni territorio Ecclesię & Episcopo Vratislauiensi ob-
 tulit. Quam cum ille donationem, Principum odia veritus,
 refutasset *Henricum* testamento condito heredem sibi in ducatu
 Vratislaviensi *Conradum* patrum *Glogonię* Ducem desti-
 nauit, *Primsilao* autem *Poznanienti* *Cracouiensem* & Sendo-
 miriensem in Polonia ditionem legauit. Ita Polonici scripto-
 res & nostri annales, *Actioannes Dubrauius* hist. Boiem. lib. 18.
 auctor est, *Ottocarum* Boiemę Regem cum *Henrico* sterili ad
 hunc modum trālegisse, vt si prioris decederet, ipse ei in bo-
 nis succederet. Sin aliter caderet, vt *Ottocari* *Glacense* pre-
 terea territorium *Henrico*, quoad superstes esset, fruendum ad-
 dederet, deinde *Wenceslaus* *Ottocari* F. vt in solidum heres om-
 nium bonorum fieret. At *Henricum* male in *Wenceslaum* anima-
 tum, vt Vratislauia eum fraudaret, se suāq; sub imperium *Ru-*
dolphi Cęsaris subiecisse, apud quem tamen plus causa *Wen-*
ceslai quāto *fraus Henrici* valuerit. Hęc *Dubrauius*: quę non
 vana omnino esse vetustorum diplomatum, quę in Archiuo
Carbsteineni existant, fideliquet. Vt vt autem sit, illud certū,
Henrici siue ex veneno subministrato siue ex lenta tabe (nam
 hic quoq; duplex fama est) A. C. cId. CCXC. a. d. XXII.
 Aug. mortui hęreditatem non *Wenceslaum* Boiemum creuis-
 se, sed *HENRICUM V.* Ventricosum *Lignicensium* Principem
 defuncti patrualem, a Vratislaviensibus *Conradum*, vt ho-
 minem turbulentum & rixosum repudiantibus, accitum:
 qui cum vrbe arceque ac dominatu denique omni, ciuium &
 procerum ac nobilium fauore, facile potiretur, *Conradum* per
 fugam

fugam elapsus fremens domum rediit. Quam quidem Vratislauenſium erga ſe fidem *Henricum* ipſe in diplomate quodam, quo antecellorum ſuorum privilegia Vratislauenſibus indulget atq; illud precipue. *Ut nullas camerarum mercatorum, nullos cramois, nullos piſtores, nullos ſutores, nullos carniſices, nullos tabernas, nullos mechanicos infra unius ſpatium miliaris in praeiudicium Vratislauenſis civitatis conſtituere liceret.* his verbis teſtaram poſteris reliquit. *Itſmana geſta ſimul tranſeunt cum tempore, niſi ſcriptis & teſtibus perennentur.* Hinc eſt, quod Nos *Henricus*, Dei gratia Dux Sileſia & Dominus Vratislavia & Legnic tam praſentibus quam futuris volumus eſſe notum, quod poſt ſolum DEFM per fideles & chariſſimos ciues noſtros Vratislauenſes pariter & per terrigenas Vratislauenſes ſummus ducatum & dominium conſecuti. Vnde dignum fore dignoſcatur, ut beneficia beneficiis recompenſemus &c. Neque tamen quieta diu ea illi dominatus poſſeſſio fuit: quippe qui a *Conrado* patre per inſidias in balneo flumentaneo haud longe ab arce Vratislauenſi captus, atq; in tetrum carcerem coniectus non niſi triginta millium aureorum ſive marcarum ~~...~~ perſoluto, & cellione inſuper Namſlauenſis, Bernſtadienſis, Olsnenſis, Cruciburgeniſis, Bicinenſis, Conſtadienſis, Roſenbergenſis, Hanouienſis, & Boeſlauenſis territoriorum libertatem recipere potuit: neque ita multo poſt morbo in carcere patris contracto rebus humanis ereptus eſt IX Kal Martii A. C. c. Io. CCXCVI. eo manus ſine denderium Vratislauenſibus relinques, quod *Henrici*, *Boeſlavi*, & *Vladislavi* filiorum aratem, nec a imperio nodum marata rebus nouandis locum praederet, vorebantur. Dederat pateris tutorem *Boeſlavi* fratrem *Svidnicenſium* Ducem, ſed qui tutelam impuberum agnatorum non prius ſuſcipere voluit, quam arx *Zottenberg* ſibi data eſſet: ceterum pupillis praecclare praefuit. Ea defuncto *Henricum de Vratislavia* Episcopus Vratislauenſis Principibus tutor datus: qui cum luxuria ſe totum mancipaſſet, & ſuorum ipſius teditum, & theſauri, quem *Boeſlavi* ad ſexaginta millia marcarum pupillae

fuis collegerat, decoctor: à Ducibus pubertatis annos egressis multis postea incommodis affectus fuit. Facta autem inter illos hereditatis paternæ diuisione **HENRICO VI.** Ducatus Vratislauenſis obuenit: qui à fratre **Boleslao** bello oppressus se principatumq; **Vladislaui Lollici** Poloniæ Regis fidei commisit: quem postea ab ipso recepit, blanditijs, libertate, & ingentibus promissis inductus vniuersum **IOANNI BOHEMIÆ** Regi cessit, eundemq; ab illo vna cum **Glocensi** ditione, quoad viveret, vtendum fruendum, fidem pactus, recepit: adiuuantibus eam rem cum **Henrico** ipsius consiliarius, tum cumibus maxime Vladislauiensibus: qui Principem suum, vt Boemo se subiceret, emixe hortabantur, non solum quod Germanus is esset, verum etiam quod natus patre Cæsare **Henrico**, eoque viro valde laudato, & talia ipse virtutis suæ daret documenta, vt videretur futurus utilis Princeps & protector Silesiæ multimodis afflictæ. Sic enim **Curus** noliter scriptum reliquit: etſi corruptos pecunia fuisse **Cromerus** narret. Sed haud scio, an fidem illi arbitrari auiſim: & prægrauat hac quidem in re **Curii** apud me auctoritas.

Fuisse id anno c. l. d. CCCXXVII. ex diplomate super ea re confecto adparet. Nec ita multo post **Ioannes** nō modo **Hainouienſe** & **Goldbergenſe** territoria, quæ Vratislauiensēs hypothecæ nomine à **Boleslao** duce possidebant, redemit, sed & ad reliquos Silesiæ Principes animum adiecit: è quibus isto ipso anno **Boleslaum** Oppolienſem, **Vladislaum** Coslenſem, **Casimirum** Teſchnenſem, **Ioannem** Oſuencienſem Duces, anno autem c. l. d. CCCXXXI. **Ioannem** Glogouienſem, **Boleslaum** Lignicenſem cum filiis **Wenceslao** & **Ludouico** fidem **Ioanni** dedisse, & se suaq; in clientelam illius solemnī more tradidisse annales testantur.

Hoc ergo, quo dixi, modo cum sine masculi sexus liberis A. C. c. l. d. CCCXXXVI. **Henricus** decessisset ad **IOANNEM** qui cum paulo post Vratislaviam venisset, magna ordinum læticia

eiz in ipſius verbatum eſt) & ſucceſſores Boemia Reges
 deuoluta Vratiſlavia mirandum in modum exinde auctori-
 tate, opibus & potentia augeſci, atq; in eum, qui ſe nunc oculis
 offert, ſplendorem atq; magnificentiam prouehi coepit. Ae
 Ioannes quidem non modo gratias, immunitates & priuile-
 gia omnia Ducibus Sileſie vrbi conceſſa firma rataq; habeo-
 da decreuit, ſed & nouis augenda cenſuit. Cumq; a collecta &
 contributione publica, qua *Berpa* vocabatur / tortiſſe quod
 in ſingula capita vnā hēnam h. e. ſolidum vel denarium ve-
 terem Germanorum exigeret, liberos atq; immunes Vratiſ-
 lauienſes pronunciaſſet, ius Polonicum, quod *Cranda* diceba-
 tur, cuiusq; in nonnullis Sileſie locis etiamnum vſus, penitus
 ſuſtuliffet, ius *Magdeburgenſe*, quo nepoti vel nepti in aui
 uixue bona, qua in diu illis ſuperſtites adhuc filii filiarū eſſent,
 ſucceſſio non dabatur, tanquam erroneum ius & deuium cō-
 ſuetudinem correxiſſet, multaq; id genus alia ipſis indulgiſſet:
 quatuor proſecto cōſtituit meo iudicio maxime memorabilia
 I. Vratiſlauenſisq; Vratiſlauenſis nec non vniuerſi ditionis
 eiusdem incolæ ab omnibus teloniis & vectigalibus tota
 Boemia aliſq; ei connexis prouinciis immunes haberentur.
 II. Ne Vratiſlauenſis ciuitas eiusque territorium ab regni
 Boemix vnione vllis vnquam temporibus auelleretur, aut
 quocunq; titulo ab alienaretur: neue præfecto cuiquam ſub
 annua penſione locaretur.
 III. Ne præfectura Vratiſlauenſis alii quam indigenæ com-
 mitteretur.
 IV. Denique quidquid deinceps terrarum Polonis adinu
 contingeret, id omne ditioni Vratiſlauenſi ſempiterno iure
 coniungeretur. Neq; verò ſilentio omittere debeo, cum anno
 1342. 7. Sept. & biennio poſt iterum vrbs tota conſiſſet, re-
 gi liberalitate ad eam formam, quæ nunc exiſtat & ob quam
 præ cæteris Germanicis vrbibus celebra eſt, ordine ſingulari
 plateis diſpoſitis conſtitutam fuiſſe & edificatam.

Vixit autem Ioan. ad annū vsq; Christi c19. CCCXLVI. quo Philippo Francorum regi affini suo suppetias contra Anglos ferens, etsi oculis captus, in Cresciacensi praetio a d. XXVII. August. qui dies D. Ruffo sacer, Boemem ob id nefallus, quod duos reges hostili gladio abstulerit, occubuit. De cuius bellica virtute Petrarcha lib. 2. de remedijs fortunę; Ioannes Boemem, Inquit, duorum sine medio Romanorum Principum alterius filius, alterius pater, oculis semper infirmis multos ad extremū annos cecus, bello hoc, quod inter Gallum cui ille fauor, ac Britannum Regem sex iam lustris agitur, dum pugna illa omnium asperissima, cui ambobus reges intererant, inclinare fortunam intelligeret, duces suos clara voce complam, Dirigite me, inquit, ocyus in eam partem, ubi haec hostium est, atque omne robur exercitus sui. Quā cum moti ac trepidi fecissent, ille rivo stimulis ad alio loco se precipitem dedit, quo spectare alii, oculisque oculis prosequi vix audebant. ubi cum fortissima hostium acie non fortiter modo sed horrore pugnavit, respicere intulim & laudentibus, qui vincebant. Reminari non tam omnibus sed nisi mandata sit lictis, oblitiscere peritiam. Et quid oro gloria viri fortis obtinet visu caruisse, nisi ut quę virtus & natura mirabilem fecerunt, stupendum cecitas faceret? Hactenus Petrarcha.

Ioanni ad gubernacula CAROLVS filius successit huius nominis Quartus Imperator Romanorum Princeps cum universo Boemem suę regio, tum in primis Silesię salutaris & prudentię laudem vel ex eo meritis, quod de statu Reip. deliberans quietem & robur eius vel maxime in urbium felicitate consistere censuerit. Vratislaviam equidem, quam A. C. c19. CCCXLVIII. a. d. VII. Nov. regia pompa ingressus est, ad usq; delicias videtur adamasse monstrantibus que litetq; Caroli ipsius manu ad senatum Vratislaviensem scriptę, quibus nunciari fili petiit, ecquid adhuc valeant, seq; valde de iis sollicitum esse testatur. Cum autem multa eius in hanc urbem beneficia extiterint, tam vero inter eximia hęc numero, quod cum civitatem opibus virisque florere ac multitudine indies augeri videret,

videret, pomerium eius dilatavit produxitq; ac ripa vltio-
 re **Olauz** suam vrbī adiecta vastum hinc ambitū, quem vide-
 mus includit: quo diuignū & sumptuoso *D. Dorobere* templo e-
 andem exornauit: quod præclarā de amplissimi ordinis Se-
 natorū prudentia opinionem habens, totius ducatus Vratis-
 lauentis præfecturam illi commendauit: qua licet postea ali-
 quoties se abdicarit, tandē tñ recuperauit, & iam vltra seculū
 sine vlla interruptione cōtinuauit: deniq; quod eidem ius cu-
 dede oē genus monetæ, q; supremi imperii summum semper
 fuit iudicium indulsit. Repetio etiā **Carol. Iosep.** ordinis Ec-
 clesiastici insolentia adductū vetuisse, ne cui clerico ædes vel
 census absq; permissu consensuq; Regis Boemix expresso e-
 merte Vratislauiæ liceret. Cuiusmodi quidē prohibitiones in
 aliis etiā Germaniæ, Italiæ, Galliæ locis factæ, & in hac ipsa
 vrbe a **Hadislar** Rege renouatæ, dici nō potest, quam ingentes
 & odiatq; inuidiæ plenas disputationes pepererint: cum nō
 obscure libertas sacri ordinis, & Cæsarū atq; Pontificū rescri-
 pta oppugnari & violari hoc modo videantur. Et sanē, quæ ex-
 orta ante paucos annos inter Pontif. Roman. & Venetos con-
 tronertia, non aliā causam habuit. Neq; videntur tñ hæc pro-
 hibitiones carere ratione: cum Reip. inter sit, ne subditorum
 bona in Ecclesiasticos ac Monachos qui rerū omnium immu-
 nes esse volunt deuoluta in id redigātur, vt nullū Principi aut
 Reip. commodū præstare, neq; exigente rerū necessitate pu-
 blicis functionib; grauari possint: neue in arcū hoc modo re-
 ductis cuius numero censuq; familiarū insuper dignitas, & ex
 patrimonii quoq; amplitudine estimatur, & **Carolo** nostro p-
 cipue haut dubie curæ fuit, vt esse Principib; omnib; debet, et
 ratione diminuat. Neq; dubitandū, quin Ecclesiastici ordi-
 nis in coemēdis prædiis & iurisdictionis iurib; proferēdis
 & amplificandis insatiabilis cupiditas eiusmodi edictis occasi-
 onē dederit, quā viri Principes & Reip. æquo animo dūctus
 ferre nō poterūt, ne non censu modo sed & imperio ac iuris-
 dictione diminuta eiusdē ordinis potestati obnoxii redderētur

Inter viuos esse desit laudatissimus Imp. III Kal. Decembr
 ann. c. Io. CCCLXXIIIX. successorē nactus **WENCESLAVM**
 fil. Romanor. & Boiemix Regem Principem nō illū quidem
 à naturā prorsus inertē aut stolidum, sed qui indulgens cupi-
 ditatib. immodice, luxuriæ potissimum, libidinū & iracūdiæ,
 quibus vitis omnia naturæ in illo bona obruebātur, incredi-
 bil; inertia & fœcordiā nō modo temp. pene pessunderit, sed
 & æternas sibi infamiz notas inussit. Exceperunt huius impe-
 rium grauissimę inter Senatū & plebem Vratisl. concertatio-
 nes, quæ non parū illi exhibuerunt negocii. Apoplexiā repē-
 tē suffocatus interit XVII. Kal. Octob. an. c. Io. CCCCXIX.
 cui in Boiemix regno subrogatus terū tenuit in his locis gū-
 bernacula **SIGISMUNDVS** frater Romanor. Imp. idemq; Rex
 Hungariæ a. d. VI. Ian. anni seq. Vratislaviā ingressus, vbi post
 subiectionis iuramentum sibi præstitam de seditiosis ciuibus
 supplicium sumisit neq; solum vetera vrbis priuilegia à foren-
 te plebe pleraq; discerpta renouatis diplomatib. integrauit,
 verū noua etiā largitus est amplissima. Idq; cum nō frustra fe-
 cisse vel inde liquet, quod ipsemet Vratislaviā alteram sedē
 caput regni nancupat, & exemplum virtutū, quod alia omnes intue-
 antur, prædicat. Apponam ipsius Imperat. verba, ne sententiæ
 eius præuaticatus videat. *Vratislaviensem, inquit, ciuitatem nostrā,
 quæ velut altera sedes & caput eiusdē regni est: fonsq; legalitatis irrigans
 affluentia prælargi deriuans in alias: sine qua etiā huiusmodi ciuitates
 velut accephala forent: Cuiusq; casus ciuitum tanquam regule morum
 exemplar & speculū mortalitatis humanae vitæ, inuicem splendendum inter
 alias qualibet ciuitates eminet, &c.* Vt ob id **Sigismundo** etiā Im-
 peratori non parum Vratislaviā debeat. Eius porro temporib.
 (vt hoc obiter & ~~omittitur~~ addere liceat) inter Vratislaviē-
 ses & ordinem Ecclesiasticū grauis controuersia exorta pro-
 pter annuos redditus: quos soluere nonnulli, quod dicerent
 contractū esse vsurarium & prohibitum, detrectabant. Ea cō-
 trouersia ad **Martin. V. P. R.** delata cōtractum licitum Pont.
 pronun-

pronunciavit constitutione, quæ extat in extravag. c. i. empt. & vend. edita: in cuius ²²⁴⁷ p. 10 **Almuce** legendum **Olomu** **centis**, in ipso autem contextu ^{47. 10} **nummi Polonici numeri Polonici**: quomodo sæpiuscule in vet. Silesiæ instrumentis **Wardt Bohmischer groschen Polnischer Zahl** ad differentiam nimirum marcarum Silesiarum, quæ 32. & Polonicarum quæ octo & quadraginta grossis æstimabantur. Quod si non ignorasset magnus ille **Marq. Freherus**, haudquaquam rescribendum pronunciasset, nummi Empolzi, id est, tarenis & consueti.

Mortalitatem explevit optimus & literatorum imprimis amantissimus Imp. **Znoimz Moravie** opido v. l. Eid. Decemb. A. C. c. 13 **CCCCXXXVII** iam septuagenarius, filiam relinquens unicam Elisabetham coniunctam. **ALBERTO Archiduci Austræ Rudolphi Imp.** qui supremum istud honoris & gloriæ fastigium domui suæ princeps intulit, & gentem sceptris regnisq; fatalem propagavit, atnepoti: qui anno sequenti **Calian. Hungariæ** rex proclamatus, paulo post à Septemviris Electoribus **Cæsaris** quoq; dignitatem, & insignia **Aquis-grani** accepit, istoq; ipso anno **Boemiz** insuper regni diadema, quanquam non sine armis, obtinuit. **Vratislaviam** venit. a. d. **XII. Nov.** ubi cum principio anni sequentis statum **Reipub.** cortexisset, non ita multo post è gradu forte prolapsus crux fregit: quod tum nonnulli futuræ ruinæ præfagium & omen sunt interpretati. Digressus inde die **S. Stanislai**, ad bellum sese **Turcicum** contulit, revertensq; ex **Hungariâ** & **Viennam** versus iter instituens, dum feruentis **Augusti** calorem pepo-
nibus sedare elaborat, in **dysenteriam** incidit, cumq; de viæ laboribus nihil remitteret, haud procul **Pofonio** in pago quodam ignobili, qui **Lögus** dicitur. v. l. **Cal. Nov.** extinctus est, **Elisabetha**, coniuge grauida relicta & duabus ex ea filiabus. Princeps omnibus virtutibus heroicis præstans: cuius eo acerbior mors visa, quod in ipso ætatis flore, quum summa de virtutibus eius esset expectatio, repente decessit: nō parum eius deside-

rium augent augente regnorum heredo incerto, reputantibus cunctis quantum malorum subditis perferendum competitoribus inter se dimicantibus. Peperit autem **Elisabetha** ann. C. D. CCCC. XL. octau. Cal. Mart. filium posthumum **Ladislaum** cui cum Boemia regnum tanquam legitimo heredi post longas licet concertationes decretum, is veto per aetatem rebus gerendis minime idoneus esset, regni interea, dum adolesceret & gubernaculis sufficeret, Gubernatores constituti **Magnardus & Noua Domo, & Ptasco** quo per mortem sublato **Magnardus** solus rerum in Boemia potius cepit, sed cui ab Hussitis oppositus **Georgius Baro & Conrads & Podiebradi** Ecclesiarum Hussiticarum fautor & patronus, neque minus rei militaris perita rebusque strenue gestis insignis. In Silesia ad neminem vnum summa imperii rediit, sed separatim suas singuliditiones ad arbitrium suum administrarunt. Educavit autem **Ladislau** **Fridericus Imp.** agnatus, neque e sua illum tutela, vergetibus licet cum Hungaris, qui & ipsi **Vladislao Polono** quem de regina grauidae partu incerti accesserant miserabiliter ad Varnam caeso, **Ladislaum** quinque annorum puerum regem elegerant) tum Boemis, Silesiis atque Austriacis, dimittere noluit, nisi postquam eo vltique adoleuisset, vt aetas capi-fendo regno esset idonea. Regni curam cum suscepisset adolefens, Vratislauriam venit anno C. D. CCCC. LII. a. d. VI. Decembr. qui D. Nicolao sacer. cumq; in eius verba iuratum esset, praefectum vrbis **Henricum Rosenbergium** dedit **Idoci** Episcopi fratrem. Die natali Christi accidit, quod ab **Aenea Syluo** Boem. cap. 62. in literas relatam inuenimus. **Ladislau** **Rex Vratislaurian.** inquit, **voblem vrbem & Silesia** caput inuasis: ibi cum sacra interesset in a. de Pontificali frequentesque Principes conuissent, & **Podiebracium** Regi proximus astaret fama est, **Chilianum** quendam parasitum, ex his qui stultitiam simulantes alios stultos faciunt, **Podiebracium** his verbis compellasse: *Quo vultu sacra nostrae respicias, plane aduersari animum non intueor. Fere, obsecro, nonne satis nitida tibi videtur nostra reli-*

religias? unde fac quā multi & magni Principes & ipse Rex nos ter unū ritū sequantur? Cur non hui potius quam Rochesana & Fluffitico cōsentiat an plus sapere paucos. Bœmos censes, quā reliquā Christi Ecclesiam? Quin reliquā in conditā piebe nobilitati te iungas. At Podsebracius: si tua hæc sunt verba inquit non es, quem simulat. & tibi tanquā prudenti respōdeo: si aliena sunt verba, satisfacere me illi oportet, qui te submisserunt. Audi ergo. Ecclesiasticas ceremonias sua quisq; pro sibi gerit. Sacrificia ea facimus, quæ credimus Deo grata. Neq; nostri arbitriū est, credere quid velimus. Vilia magnis rationib; mecum humana, volens nolensq; capitur: atq; natura instituta est, altera facile trahitur, altera elahitur. Tibi persuasa est incertum facit dazum religio. Si tuam sequas, homines sicut abe saliam, anima mea contrarius: Deum, qui corda inspicit, me quos fallere. Neq; me tui similem esse docet. Aliud histriōis, aliud vera nobiliti conuenit. Hæc vel tibi habito, si sayu, vel bis referto, qui te submisere. Digressus Vratislunæ **Ladislau** prid Kal Febr. ann. c. l. c. CCCCLV. biennio post oratores in Gallia eum splendidissimo comitatu **Carolo VII.** Francorum Rege **Magdalena** fillæ nuptias petiitum militis sed quibus haud dum reuerlis, dum pactam sibi ac sponsam operitur, IX. Kalendar Decembr. duodevicesimo gratias anno inopine defunctus non sine maximo subditorum mœtore planctūque pro thalamo tumulum accepit. *O umbicillum* (siceat hic cum **Sylvio** exclamare) humana natura conditionem: *O inane mortaliū gloriam!* *O cacas hominum mentes* *Quidiam clamur?* *Quid exsolimur?* *Quid est, quid dignitates, opes, potentiam tantopere flagitamus?* *Percepto hōi frus cui datum?* **Ladislau** nobilissimus adulescens, duo de viginti natus annos, in ipsa ætate floræ, in ipso gloria culmine, tot regni, tot gentibus imperans, tot debent atque opibus affluens, inter tot auxiliantium manū, intra sex & triginta horas postquam egrotare cepit, extimbu est.

Post **Ladislai** excessum, complures Principum potentissimorum Boemix regnum, suis quisque titulis competebant. **Calimirus** Rex Polonix & **Gmlicimus** Dux Saxonix ab vxoribus utrique

vtriq; enim **Ladislai** lotores nuptæ **Sigismundus** & **Albertus** Au-
 striaci ex vetusto fœdere & conventionione inter Boemix Re-
 ges & Austria Principes iuras **Fridericum** Imp. ob non petitam
 iusto tempore inueltituram feudum apertum contendens.
 Gallix deniq; Rex **Carolus** magnificis promissis regnũ ambiens.
 Sed quibus omnibus posthabitis Boiem: e sua nobilitate **Ge-**
orgium Podiebradium Baronem ex antiqua Confladiorum gen-
 te, qui Regni Gubernator fuerat, magnæ auctoritatis virum
 ad sceptri sublimitatem euehunt, Boemixque Regem anno
 clo. CCCC. LIIIX. Non. Martij salutant. Nonis Maij ab Epi-
 scopis Hungaris **Augustino Laurinensi** & **Vincentio Vacicensi** sole-
 mibus ceremoniis peractis Pragæ inauguratum. At enim-
 uero Silesia pene vniuersa hanc **Georgii** electionem ægetri-
 me tulit: ob idque fœdus contra ipsum a. d. XX. Martij Li-
 gnici factum: Posteaque Vratislavia a. d. XI. Aprilis re-
 nouatum, frustra **Georgii** legatis, vt in eius verba iurarent,
 postulantibus. Tametsi vero & **Calixtus** P. R. **Fridericum Im-**
perat. **Georgio** reconciliari Regem eum agnoscerent: Prin-
 cipes etiam imperij, qui à Boemix regno feuda recogno-
 scunt, homagium, quod vocant siue hominum ipsi face-
 rent: **Lusatia** præterea & **Moravia** paucis exceptis eum re-
 ciperet. **Isidocus** in super Episcopus Vratislauen. gliscens in cœ-
 dium veritus interq; initia relinquendum ratus, vt idem Si-
 lesia faceret, tranquillitatis publicæ causa suaderet: nec
 denique alieni essent à studio pacis præcipuorum Silesiæ
 principum animi: Vratislauen. tamen ciuitas, quod e-
 dicta Pontificia per fraudem extorta crederet, pertinacissi-
 me **Georgio** aduersata, bellum quam imperiũ ipsius pati ma-
 luit: instigata præsertim à **Pio II.** P. R. qui **Æneas Syluius**
 prius dictus **Calixto** per id tempus successerat, & Vratislauen-
 ses atque **Namslauen.** palam in suam tutelam & protectio-
 nem suscipiens ab fidei sacramento regi debito eos absol-
 uit, & ne quis contra illos arma cum hæreticis ferret,

quæ.

quinimò eis tanquam Catholicis & sanctæ matri Romanæ Ecclesiæ obedientissimis omni consilio, favore ac potentia assisteret, edixit, diplomatis publicatione Cretenfî ad regnum Poloniæ terrarumq; Silesiæ ac Prusiarum nuncio & oratori sedis Apostolicæ, & **Gnefîensi** Archiepiscopo per literas iniunctæ quarum exemplum inter Sylvij epistolâs videre est. Secura est non multò post **Pauli II. P. R.** solemnîs detestatio: quâ **Georgio** hæreses & perfidiâ in Ecclesiâ Romanâ damnato & à communionē Christianâ separato regium honorem ac dignitatem abrogavit, subditos sacramento solvit, & ad **Matthiam** Pannoniæ regem titulum Regis Boemiæ transfudit. Ad cuius ob id fidem & imperium non Vratislavienses modo, sed pleriq; Principum atque alij, qui **Georgio** prius adhiæserant, paulatim sese applicuerunt. Cumq; **Matthias** Anno Chr. 1526. cccc. lxxix. à quibusdam Boemiæ ordinibus Rex proclamatus, & in Moraviæ oppido Brunna insigni coronæ non quidem Regiæ, sed detractæ de effigie fortè præsentē S. MARIE Virginis ornatus esset: in Silesiam nulla interposita mora iter suscepit, Vratislaviam a. d. xxxvi. Maij in medio duorum sedis Apostolicæ legatorum **Laurentij Ferrariensis**, & **Rudolphi Vratislaviensis** Episcoporum ingressus, cum equitatu quinque millium, in quo magni nominis Principes. Deductus est à nobilitate, & populo ad pontem usque Viadri, ubi ab Episcopo & Collegij sodalibus salutus est. Cumq; equo descendisset, reliquas sanctorum à sacerdote oblatas de more deosculatus tandem in D. Ioannis templum intrauit: peractisq; illic sacris cantionibus, in palatium inde regium concessit. Ea. endis lunij Vratislaviensis civitas omnium prima (quod merito ipsius erga regem & constantiæ datum fuit) in verba **Matthiæ** iuravit, quam deinde securi Principes & alij ordines cum Silesiâ tum Lusatiâ, **Conrado Nigro Olsnicensi** & **Ioanne Pribusensi** exceptis, qui etiamnum **Georgij** partes sectabantur. Immunitates & priuilegia ab **Alberto** inprimis & **Ladislao** concessa Vratislaviensibus benigne **Matthias**

thius confirmavit: præfectumq; ipsis dedit *Stenconem Baronem Sternbergensem*, subpræfectum *Joannem de Heide*, senatu urbis vltro præfecturam cedente, sed quàm paulò post recuperavit. Die quinto Iulij Vratislania digressus in Morauiam remigravit.

Tam constanter autem in fide atque obsequio *Matthie* Vratislavienses perieuerant, vt *Georgio* etiam rebus humanis exempto nouum, illi Sacramentum dixerint, neque vt *Vladislaus Polonorum Casimiri* regis filium, licet is à maiori Boiemorum parte Rex electus esset, & de manu Cæsaris vexilla regni Provinciarumq; ad regnum pertinentium solemnem ceremoniam recepisset, quamdiu in viuis esset *Matthias* agnoscerent, vllis rationibus adduci potuerint. Quæ tamen Vratislaviensium erga *Matthiam*, fides efficere non potuit, quin is ad extremum *Georgij Stenij*, vt probabile est, & aliorum criminacionibus sinistre persuasus infensior Vratislaviensibus fieret: quos vbi aduenisset (iter quippe in Silesiam parabat, iamq; præmissis *Ioanne Paradisensi Episcopo*, vt dictam provincialibus indiceret, Vratislaviensibus, ne ante aduentum suum magistratum urbanum immutaret, denunciauerat) malè mulraturus fuisse credebatur. Quæ res non immeritò multum illos sollicitos habuit. Sed secuta paulò post *Matthie* mors (quam apoplexia correptus, suæ quidem ætatis regum potentissimus ac fortissimus, obiit *Viennæ* a. d. vi. Aprilis anni cr̄cccc. xc.) & metu & periculo Vratislavienses liberauit. Cumq; *Henricus Dominicus* urbis & Ducatus Vratisl. præfectus vit magnæ alioqui dignitatis cum *Stenio* ad opprimendam patriæ libertatem collusisse diceretur, Senatus iussu comprehensus, & in vincula coniectus fuit: ex quibus causam dicere iussus, cum de obiectis criminibus se purgare vsquequaque non posset, gladio in foro percussus est.

Nec ita multò post Vratislavia cum reliqua Silesia in *VL. R. DISLA* I Regis, cui ex pacto debebatur successio, potestatem venit: qui quidem pacis & religionis studijs quàm belli artibus
 ciator

clarior ad annum usque superioris seculi XVI. rerum tenuit gubernacula. Sub eo autem florentissimas fuisse in hac urbe mercaturas ac negotiationes per totam ferè Europam patentes atque diffusas, earumque beneficio Vratislaviam ad summas opes summamque effloruisse magnitudinem annales testantur. Quippe cum haberet illo tempore ius emporij, mercensibus sistendi ac stabulandi privilegium, quod *Vladislaus* Rex anno C. 1313 XI. cum Vratislaviam adducto secum filio *Ludouico* quinquenni venisset, renouauit: puta ne quis Polonus aut Germanus negociandi causa Vratislaviam prateriret, sed vtraque gens Vratislaviæ merces suas deponere ac venundare cogeretur. Verùm cum *Sigismondus* Poloniæ rex S. C. 1410 suis cum Vratislaviensibus commercia prohiberet, nec Vratislaviensibus in Polonia negociandi potestatem faceret: quadriennio post in celebri illa *Maximiliani* I. Imp. & Hungariæ, Poloniæ, Boemiæque Regum contentu Viennæ habito, in quo tractatis hinc inde matrimonij ad acquirenda amplissima Hungariæ & Boemiæ regna Imperator viam nepotibus suis strauit, abolitis emporij Vratislaviensis privilegijs in pristinum statum commercia illarum gentium restituta sunt.

Fatis functo *Vladislao* *LYDOVICVS* filius successit: qui cum viuente patre bimulus Rex Hungariæ coronatus esset (in cuius rei memoriam etiam multis post annis defuncto iam tunc Ludouico numi aurei cusi, in quorum anticâ parte regis pueri coronati & culcitrae insidens effigies visitur cum inscriptione circulo additâ: *LYDOVICVS FILIVS R. VNGAR. ET BOHEM.* 1508. in postica hoc distichon legitur:

Buda potens, & Pannonij gens Martis regni

Quod fuit, esset, si viveret iste puer)

anno sequenti, qui fuit A. C. 1508 IX. Boemiæ quoque regni diadema *Pragæ* suscepit: Vratislaviam à patre adductus A. C. 1513 XI. mensè Ianuario, ut fides atque obedientia illi à Principibus & ordinibus Silesiæ præstaretur. Verùm cum regni Hun-

gariz Senatores iusiurandum Ludonico, tanquam Hungariz Regi, Boiemini contra suo regno, cuius membrum antiquitus Silesia fuisset, dandum esse contenderent, neutri tum quidem Silesij iuraverunt: Regis Vladislai & filij Ludouici imperio nihilominus se obtemperaturos, saluis priuilegijs, testari. Incidit in huius gubernationem eorum, quæ in religionem perpetam inuecta erant, reformatio: in quam Senatus Vratisl. magno studio & animo incubuit, sinceramque Euangelij doctrinam ac ritus puriores *Ambr. Moibani*, & *Ioan. Hesse* Theologorum clarissimo- rum opetâ eam ad rem vsus in Ecclesias introduxit. Idemq; in alijs quoque Silesiæ locis, etiam inter magnas difficultates, annis continuo subsequenteribus factum. Vixit autem *Ludouicus* ad annum vsque MDLXXVI. quo cum *Solimannus* Turcarum Impi Christianis inter se digladiantibus, cum potentissimo exercitu in Pannoniam descendisset, ingenti prælio ad *Mohaczium* die XXIX. Sextilis, qui Ioannis Baptistæ decollationis memoria dicitur, commisso prostratisque vnicuique Christianorum copijs, infelix iuuenis prælio semet eripiens in paludes incidit: & dum emittitur, equo super eum corruente, obritus aut suffocatus interijt, cum vigesimum primum ætatis annum ageret: à *Georgio* *Lege*, viro illo vt genere nobili, ita doctrinâ minime vulgari, humilissimi Epitaphium meritus:

*Crudele ad nimium, nimium, Rex magne, busto
Supplicium, ante diem quod peperere dea:*

*Inmisisti, tibi & vniuersi Mori saxo in uocis,
Fuit enim dixi hostibus ille nimis.*

*Excussam quadrupes te namq; palustribus undis
Heus ferus involuit, in tua fata ruens.*

*Æternum at iuuenem Ludouicum hæc fama manebit:
Pro patria in patria non timuisse mori.*

Spektor neci *Ludouici* fuit *Ceteratus* quidam Silesius regius cubicularius: qui cum ante regem in vltiorem ripam coassisset, nec domino suo opem ferre posset, locuti notauit es curis deinde

deinde indicio corpus Regis repertum, & in Alba Regali terra mandatum fuit. **Dubravium** in hoc Rege tria peculiaria adnotata fuisse scribit, cuncta nimis precocia atque infelicis omnis loco habita: quod cito adoluerit: ante tempus barbam emisit: & vix annum decimumoctauum ingressus canos ostendit.

Quibus non immeritò præcox eius natiuitas addi potest: nullam quippe partem corporis cute integente in lucem editi, quam nato iam medici vnguentis & emplastris induxerunt. Neque hoc loco silentio prætermittendum, quod non multo ante **Ludovic** interitum accidisse **Ios. Leonclaus** in Pand. hist. Tute. & ex eo **Iust. Lipsius** in monit. & exempl. politicis memoriæ prodiderunt. Prandebat Rex in arce Budæ (misere autem illum viditasse defraudatum & contemptum habitum à proceribus Hungaris regio interim luxu diffluentibus de **Herberstein** Baro testatur, foribus tunc regis de more clausis. Altit ad portam quispiam, humanâ specie, sed claudus, distortus, & habitu cetero, cultûque serdo: qui acri & stridula voce clamat, poscitque colloquium Regis. Negligitur, & putabant mendicabulum hominis: cum magis magisque inclamat, & opus conuento rege, nec alio, esse. Re ad Regem delata, mittit è splendidioribus aulicis, iussum nomen & personam suam præferre, & hoc, quidquid esset, elicere. Venit, & appellat claudum de arcano, qui inspecto, abiit hunc Regem esse. Et quoniam, inquit, audire aspernatur, alii, nuncia breui & certo periturum. Et cum dicto ex oculis adstantium euauit.

Ceterum cum nullos ex **Annâ Austriacâ** **Ludovic** reliquisset liberos, **Ferdinandus** Infans Hispaniarum, Archidux Austriæ, idemq; postea Romanorum Imperator, ex pactis connubialibus maiorumq; futurorum consuetudinibus regnorum atq; prouinciarum reliquarum hereditatem adiit. Qui quidem, dum sceptta tenuit, rex Vratislauram inuit. Primum quidem

obedientiæ sacramento Principes atq; ordines Silesiæ sibi de-
 iuncturns, circa Maii initium Anno **CIOIOXXXVII**, solenni
 pompâ cum Regina ingressus, & singulari magnatum populiq;
 studio atq; immensâ gratulatione exceptus, pro Principibus at-
 que ordinibus patriæ verba faciente **Iacobe Episcopo**, Vratisla-
 uensium autem nomine **Achatio Hansoldo** Prefecto: deinde IV.
 Cal. Iunij Anno **CIOIOXXXIIX** Pontificis & Venerorum le-
 gatis comitatus, substititq; Vratislaviæ ad tertiam vsq; hebdo-
 madem in aulâ, quam vocant, Cæsareâ, Principes & status pro-
 uinciæ de auxiliis contra Turcâ præstandis interpellans. Tracta-
 tum & de nuptiis inter **Elisabetham** Regis filiam, & **Sig. Imma-
 dum Augustum** Poloniæ Regem. Tandem anno **CIOIOXLVI**
 quo ipso coram Rege grauis & ardua fuit Silesiis cum Boiemiis
 disceptatio: qui libertatem huius prouinciæ apertè oppugna-
 bant, in primis verò privilegium, quod commune adpellatur, à
Vladislao Rege Principibus atq; ordinibus concessum omni-
 bus modis labefactare conabantur. Cum autem **Ferdinandus**
 ipse hac vrbe mirifice delectatus magnis eandem adiecit bene-
 ficis, dignitatem senatus singularem in modum amplificando,
 eamq; illi tribuendo, in nobilitatis commendatione primas
 obtinet: tum suæ etiam intercessionè à fratre **CAROLO. V. Im-
 peratore** gloriosissimo impetrauit: vt is non modo privilegia
 omnia, quæ ab Imperatoribus, Boemiæ Regibus, Silesiæq; du-
 cibus antiquitus habuerunt, propter fidem dominis suis præsti-
 tam, propter obsequia, quæ bello & pace in eisdem contule-
 runt, Vratislauenibus confirmaret: sed & ornata ipsi, quibus
 in hunc diem vtuntur, insignia (clypeum videlicet quadri-
 fidum binis coloribus aureo rubroq; variegatum, in cuius me-
 dio **D. Ioannis Baptiste** caput à ceruicereuulsus, in prima qua-
 dra siue areola leo candidus bifurcatæ caudæ corona redimi-
 tus, in altera aquila nigra alis expansis imaginem Lunæ falca-
 tam pectore gestans, in tertia litera **W** fundatoris nomen ex-
 primens, in quarta **D. Ioannis Euangelistæ** caput collotenus
 aureæ

aureæ infertum coronæ, galeam verò cancellato ore, tegumentis rubri & albi coloris ornata, & in ea coronæ aureæ impositum D. Ioannis Euangelistæ caput inter bina vexilla totidem iisdemq; coloribus distincta, & hastilibus fuluis appensa concederet, aliasq; gratias quam plurimas benignè largiretur: quæ in ipso diplomate maxima cum ciuitatis laude patent, longum autem nimis sit hoc loco commemorare. Neq; enim vel historiam integram vel annales huius vrbis texere nostri nunc est propositi. Melius & iustius hoc aliquis in ea natus præbiterit: cui quidem latissimus patet campus ad benè de patria merendum: quanquam nec alios impedierim, si qui fortè in eodem circo currant ad palmam.

Vitam cum morte commutauit Princeps prudentia, iusticia, liberalitate, mansuetudine, assiduitate, vigilantia, tum pietatis & pacis in domo Dei constituenda studio nulli secundus, die Iulij vicelimo quinto circa vesperam A. C. CIOIO LXIV. **Viennæ**, cum LX. annos LX. menses vixisset, & ex Anna coniuge Ludouici sorore xv. liberos, chara coniugalis amicitia pignora, suscepisset: in iisq; **MAXIMILIANVM. II.** suum in augusta dignitate inaccessorem. Qui quidem A. C. CIOIO LXII. in ipsa patris præsentia inq; illustri multorum imperij, vt & Siliæ, Principum Boemiarq; procerum & statuum cõuentu regni Boemiar coronam **Pragæ** accepit: nec ita multò post a. d. x. xiv. Nouèb. magno Principum omnium consensu Romanorum Rex Francosurti creatus, & sequentis anni mensè septembri Vngarico diademate redimitus atq; ita ultra vnum solis cursum ter inunctus, post patris obitum piè ac laudabiliter imperium tenuit.

Vratislaviam celebri cum pompa aduentu exoptatissimo ingressus est A. C. CIOIO LXIII. die sexto Septemb. qui D. Nicolao facer: vbi cum à Principibus & statibus provincie in eius verba iuratum esset, a. d. x. xii. Decemb. in sublime tabulatum siue theatrum ad id in foro exstructum variisq; instratum auleis ascendit, & à ciuibus Vratislaviensibus, **Namslaviensiumq;** & Nouo-

Nouosorensum legatis fidelitatis ac subiectionis debite instrumentum more solito accepit. Admissi ad abiturientem vi. Cal. Ianuar. ministri Euangelij in Ecclesia Vratislanensi debitum Matris. Regiæ piæ gratulationis de tanta felicitate, qua nihil in humanis rebus maius & celsius esse potest, officium peregerunt: doctrinæq; suæ ratione reddita, augmentum sibi, Ecclesiis & scholis Vratisl. totique adeo Reipub. patrocinium submissa oratione flagitarunt & v. Evangelicæ doctrinæ & sacramentorum, sicut ea diuinitus inlustrata sunt, & omnium piorum ministrorū protector esset humiliter petierit. Quibus a **D. Zasio Vice-Cancellario** Regis iussu ac nomine in hæc verba responsum: *Sacra Romanorum, Hungariae, Bohemiae Regia Matris, hæc vestras gratulationes, & preces, quæ publicè suas pro sua R. M. & augustissima coniuge, & illustrissimis liberis libenter suscipit & acceptat, nec non narrationem de sua Ecclesia, doctrina & moderatione vestra, quam R. M. antea probe nouit, & ex vestra oratione intellexit, approbat, hortaturq;: ut deinceps eadem moderatione utamini, qua hactenus in docendo vsi estis, ac perगतis officio vestro fideliter præstis, sicut R. S. M. sperat, & non aldubitas. Vicissim R. M. vos & vestras Ecclesias vult sibi habere commendatas, & in suam defensionem suscipit, & vult vos tueri. De vetero cautatis, ne hereses, & præsertim Schwyvenckfeldiana, quam in his partibus R. M. audis grassari, idq; R. M. vehementer dolet, & alia detestanda scila irumpant.*

Solimanno anno C1D1D LXVI. Hungariæ vicinisque provinciis imminente magna & celebri expeditione ipse occurrit, progressumq; inlubuit. Anno deinde C1D1D LXXV. a. d. XII. Octobr. in vicem elapsi **Henrici Falsij**, quem in reditu ad se venientem nulla amulationis, quæ prius intercesserat, habita ratione sic humaniter habuit, ut non modò in columem, sed etiam muneribus & omni genere hospitalitatis honestatum, Romanorum etiam ipso Rege & Archiduce **Ernesto** longius eundem comitantibus, ad suos liberè permiserit proficisci, cumq; aliquando interrogaretur, an tantum tamq; paucis comitatum hospitem

hospitem domi suæ videre sperauisset, magnifica voce. Et uidi, inquit, & eo quo par erat, honore dignatus sum, quandoquidem etiam ille meæ se concediderat potestati: In huius ergo vicem à præcipuis Poloniæ Dynastiis Wasianæ Rex Poloniæ electus est & proclamatus, *Andr. Dudithio* ipsius oratore cū collegis Reuerendi Episcopo Vratisl. *Martino Gersmanno*, *Matt. Lopez*, Ducat. *Swidnic*, & *Saur*, Capitaneo, & Marefcaico Morauiz *Domino à Leip*: eius rei causa splendidissima legatio à Poloniis *Viennam* missa. Sed cū diuturnior mora & alia quædam impedimenta intercessissent, aduersa factio iussu Turcarum Principis *Stephanum Escherium* Palatinum Transyluaniz interim attraxit, qui & regno citius opinione potitus est. Contra quæ iuris sui tucendi causa, ut & de auxiliis aduersus Turcæ expediendis, Comitia *Ratisbonam* sequenti anno Cæsar indixit: quibus ad finem ferre perductis, cum decreta comitiarum, præsentis *filio Rudolfo*, in palatio publicarentur, desideratissimus patriæ & huic imprimis urbi Imperator in ore ac curis contactus præclaros inter conatus & quasi ordinum imperij manus 15. Id. Octob. qui in Fastis Maximiliani est, paulò ante horam 9. matut. optime meritam de Repub. Christiana animam Deo reddidit, cum XLIX. annos uixisset: Princeps præter proprium generi characterem, humanitatem, prudentiam & iusticiam insignis, & in quo ad summam fortunam nihil meritò desiderares, nisi ipsam fortunam & firmiorem ualitudinem.

Maximilianum nobilissima serie ex eadem serenissima gente Austria secutus *RVDOLPHVS* 11. filius qui celebri illo ob nouum sidus in uia cæli lactea ad oram asterismi Cassiopeæ conspectum anno M. D. LXXII. die XXV. mensis Septemb. Potosij Rex Hungariæ, anno autem LXXV. die XXII. mensis eiusdem Rex Boemiæ *Praga* in summa basilica creatus, & ne qua in parte filio parens deesset, eodem procurante, illo ipso anno, consentientibus utriusq; Ordinis Principum suffragiis Rex Romanorum die XXVII. Octob. electus, & Kalendis Nouembriis *Ratisbonæ*,

tisonæ, annum ætatis quartum ac viceſimumagens, coronatus est. Vratislauriam venit magno & ſolemni apparatu anno
 MDLXXV. circa Pentecoſtes Feſtum. Quem in patenti cã-
 po cum Sileſiæ Principibus atq; Ordinibus Epifcopus Vratis-
 lauienſis *Alartinus*, velut ſupremus Sileſiarum præfectus, Ger-
 manica lingua excepit: per urbem autem & arcum in platea D.
 Adalberti magnifice extractum, & ſimulacris atq; deſcriptioni-
 bus ornatum deducto, cum in ſulæ appropinquaret, habitu
 Pontificali cum ſacro canonicorum collegio, tanquam Epifco-
 pus, obuiam progreſſus eſt: deſq; feliciffimo atq; auguſtiſſimo
 aduentu gratulatus in templum Cathedrale D. Ioannis deduxit.
 Actis autem illic Deo gratias, & à Symphoniacis recitato
 BB. Ambroſij & Auguſtini cantu in hoſpitium à ſenatu Vratis-
 lauienſi in foro inſtructum Cæſar ſurrexit. Subiectionis iura-
 mento à Sileſiæ ſtatibus exigendo, priuilegijs eorundem (ne
 quid laudabilis & à maioribus iam ab aliquot ſeculis uſurpatæ
 conſuetudinis prætermitteret) renouandis, confirmandiq; &
 negocijs alijs ad Rempub. pertinentibus expediendis, totam
 Vratislauriæ menſem exegit, indeq; in Morauiam perrexit. Cum
 multa autem *Rudolphi* Cæſaris non minus in hanc urbem quam
 in vniuerſam gentem Sileſiam (cuius in bellis potiſſimum Tur-
 cicis cum Amurathe, Mahumete & Achomate potentiſſimis
 ex ordine Turcarum Imperatoribus non minus fortiter quàm
 feliciter geſtis, præclaram fidamq; operam, quã in milite mittē-
 do, quã in pecuniã & ſumptibus liberaliter contribuendis, ſi
 quis alius Cæſarum, abundè expertus eſt) merita eximium pla-
 nè cenſeo: quod experienciã edoctus ſapientiſſimus Princeps,
 religionem imperari, aut inuitos ad eam cogi non poſſe, &
 quod adeo *Maximilianus* pater *Henrico Paleſio* in Galliam rede-
 ſſenti dixiſſe fertur, qui imperium ſibi in conſcientiæ ſouuit, deus ſe
 celo hoc zelo potituros ſperant ſape, qua in terris habent, amittere. Pa-
 cem Religionis in Sileſiã, non obſtantibus contrarijs aliorum
 conſilijs & ſtudijs, a. d. XXIX. Auguſt. A. C. MDLXX. ſo-
 lemn

lemni decreto sanxit. Quo nomine xi. Octobr. Vratislanix atq; alibi Deo opt. max. solemnibus verbis gratiz fuerunt actz, & hymni in seruatoris laudem incredibili hominum lætitiã decantati.

Viribus corporis & animi iam inclinantibus ad meram omnibus mortalibus constitutam decurritã d. xx. Ianuar. A. C. c15 15 x11. cum annos quinquaginta nouem & sex menses vixisset: eiq; etiamnum viuenti, vti prius in Hungaria, ita in Boemia regno A. C. c15 15 x1. quod ab Ordinibus expecteretur, succenturiatus esset **MATTHIAS frater**, Romanorum idem Imperator anno exacto, pro gloriæ crescentis facilius quam inchoantis more, post vnanimem Electorum suffragationem, non sine præsentẽ Numine electus. Qui quidem cum **Pra-gæ** secundã **martinij** feriã diadema regium solemnitate capitũ suo **Cardinalis Ditrichsteini** manu impositum accepisset, septembri mense Vratislauam venit, tanto splendore apparatusq; exceptus, vt Silesia nostra magnificentius aliquid vix viderit.

Cum primum enim rebus in Boemia constitutis aduentum suum Silesiæ Rex indixisset, Principes atq; Ordines ad habendos Maiest. ipsius honores animum appulere, tamq; in rem multa cura, pro se quisq; ante omnia incubere. Tum ipsa Vratislaua haud dici potest, quanta cum lætitiã & alacritate Regem operiebatur: ob id non sumptibus, non laboribus vllis parcendum rata: quo Maiestas Regia cum ea, quæ tanti nominis, tamq; augustæ & velut fato quodam ad imperium orbis terrarum natæ familiæ Principem deceret, exciperetur reuerentiã. Et in viam quidem Rex se dedit magno comitatu a. d. x x 1: x. Augusti, iter faciens per Lusatiã: vbi cum fidelitatis iuramento obstringendis sibi Lusariis aliquot dies exegisset, continuato itinere a. d. xv. Septemb. **Lignitium** venit, ab illustrissimo **Ioanne Christiano Lignicensium & Brigenisium** Duce cum robilitate sua obuiam progresso magnificè & omni lætitiæ significatione exceptus. Digressus inde postridie cum ducatus Vratislauien-

sis limitem haud longè *Novo-faro* attigisset, obuios habuit senatus Vratislauenſis legatos. *Damleum Heilerum, Ioannem Hauvel-dam* ſenatores & *Chriſtopherum Cleſeberrum* ꝑ. Syndicum Reip. & Educatum ꝑ. Cancellarium: qui mox equis deſcendentes regem curru uehè demumiffime ꝑ. more conſalutarunt. Idemq; à *Novo-farenſibus* factum: apud quos cum Rex prantus eſſet, ſub velperam eius diei *Liſſan*, vno ab vrbe milliari abiunctam, ac factis magnificè & eleganti arce præditam peruenit. Ibi ſummà eū obſeruantia & inſigni liberalitate à Nobiliſſimo *Henrico Hor-nigk* eius vicî domino cum ſuis habitus in tertiam vſq; diem ob cauſas, quas dicere non eſt, ſubſtitit.

Indictò porro ad xvii. Septemb. Regis in urbem Vratisl. aduentu, Principes, Barones, ceteriq; provinciarũ iſtius ordines copias ſuas iuſti exercitus ſpecie, ſed vt ad publicam læticiam ornatiores & omni generis cultu inſtructiſſimas extra urbem maturè eduxerunt, & ſtatim atq; peractò prandio Regem *Liſſa* mouere cognouerunt, obuiam ei, cum magna procerum turba aduentanti, proceſſerunt. Vt in conſpectum venit, Principes ab equis deſilientes, ad Regem pedites accedunt & cum ea, qua par eſt, reuerentiæ ſignificatione, ſuſcipiunt, tum iſturiſſimus *Carolus Dux Monſterbergentiſ* ſupremus vniuſq; Sileſiæ præfectus breui ſed apta & appoſita oratione aſſatur, Deo imprimis opt. max. gratias agens, quod Maielt. Regia felix ac fauſta eò tandem perueniſſet, vbi vniuerſorum votis diu exoptatus gentis Sileſiæ fidem, obſequium, & ſingularem erga Reges ſuos obſeruantiam experiretur, eamq; ipſi felicitatem gratulans, & ad extremum rogans & optans, vt fauſtis omnibus ac felicibus auſpiciis regnum iniret. Annuit dicenti Rex læto ac ſereno vultu, & per ſupremum regni Boemiarũ Cancellarium pluribus reſpondit. Cumq; curru deſcendens in equum egregiè inſtructum inſiſſet, ſingula noſitorum agmina cum voluptate ſimul & admiratione oculis perluſtrauit: non tam inſignem illorum ornatum & diſcolorem veſtitum, quam viros, arma, & equos obſeruat.

seruant. Ad urbem pergenti inter **Kolsch** & **Gaude** villas senatus Vratislaviensis legati cum 300. equitibus obviam venēre, de felicissimo augustissimo q̄ adventu Maieſt. Regiæ gratulantes, & urbis claves in obsequij signum humiliter offerentes. Nec vlla amplius mora interposita ad urbem recta proceditur. Vix duces erant tres Vratislaviensium cives: post quos prima incedebat magnificè ornata illustrissimi **Caroli Münsterbergensis Ducis** nobilitas cum equis 448. hanc **Marchioni Brandenburgensi** cum equis 149. duce **Ioanne Georgio Comite ab Hohen-Sellern**, Principum & Ordinum Silesiæ Generali ac Supremo Ducis belli locum tenente: tum **Lignicensis Ducis** cum equis 690. & postremo **Teschlensensis** cum 287. equis illa politissimo, ista potentissimo, hæc bellicosissimo adparatu sequebatur. Principum copias Baronum turmæ **Abrahami Burograwi Davenensis** dynastæ **Wartenbergensis** qui curru vehens **Cerulani Annibalem** filium in comitatu habebat, cum equis 108. **Trachini Malzany** dynastæ **Milicensis** cum equis 87. **Weighardi Promnicij** ditionis **Trachenbergensis** Administratoſis cum equis 54. **Abraham deniq; Promnicij** dynastæ **Plessensis** cum totidem equis excipiebant. Iſiq; **Svidnicensis** & **Tawrentensis** nobilitas, cuius præfectus **Caspar a Rothenberg**, L. B. in **Klitschdorf**, &c. & ipse curru vehebat, cum equis 367. deinde **Gloguensis** cum equis 276. mox cum equis 188. **Oppolensis** & **Ratibouensis** in qua duo Barones **Georgius Rederus** & **Ioannes Kochitzky**, tum **Saganensis Münsterbergensis** & **Francoſcensis**, cum equis 69. deniq; **Vratislaviensis**, quam ducebat ducatus præfectus **Adamus à Dobſchin**, cum equis 312. cultissimo omnes ornati succedebant. Secuti Vratislaviensium 319. equites ornatiſſimi ducentibus **Ioanne Puchero**, **Leonhardo Ollhaſio**, **Adamo Selſchto** Reipub. Vratisl. senatoribus: eorumq; vestigijs inſistere reliquarum urbium in ducatus, quos vocant, hæreditariis legaticum equis 107. Proximus fuit Camerae Silesiæ Præſidis & Conſiliorum equitatus 69. equis constans. Hinc regionum equitum agmen ſeſe inferebat: quod ſecuti proceres, conſilia-

rij & officiales Regiæ Majest. complures, & inter eos primo loco *Eusebius Kuhn Baro à Gelassi Præfectus Comorrensis*, *Gundackerus Baro Polhemius*, *Adamus Baro Palsstinius*, *Venceslaus Budonicus*, *Georgius de Landeov Baro in Haus & Rappelsheim*. Secundum hos senatus Vratislaviensis legati *Daniel Heiserus*, *Ioannes Haunoldus*, *Josephus Fursi*. Senatores & *D. Christophorus Henscherus*, Syndicus: deinde Præses & consiliarij Camerae Silesiæ *Sigismundus Zedlicius* & *Georgius Schonaichius* Barones. *Venceslaus Zedlicius*, *Balthasar Bafor*, *Io. Georgius Schonaichius*, *Elias Hertelius*, permultiq; alij primariæ nobilitatis viri: tum ex quatuor illis Silesiæ Dynastis *Isach. Matzanius*, *Abrahamus* & *VVeighardus Præmiciq;* & post eos quatuor Silesiæ Principes illustrissimi, simul eo ordine incedentes, vt *Caroli Mossterbergensium Ducis* dextrum latus *Ioannes Christianus Lignicensium & Brigenium Dux*, sinistrum *Ioannis Georgy Marchionis Brandenburgici Ducis Carnouienfis Adami Venceslani Teschenensium Dux* adiret: tandem *VVolfgangus Sigismundus in Loosenstein*, supremus aulae regiae Mareschalcus districtum Regi (instar præfecti prætorio, cui similes apud Byzantinos Spatarij & Protospatarij, qui & Spataferij alicubi dicuntur) gladiû præferens. Atque post hunc demum Serenissimus ac potentissimus Hungariæ & Boemiæ Rex **MATTHIAS II.** Vngarico habitu præciosè vestitus, & equo nobili, cuius habenæ argenteæ, clipeus inauratæ & phaleræ auro gemmisque lucentibus distinctæ, vêtus incedebat. Latera sclopetarij quinquaginta totidemque cum longis securibus, quæ Alebardæ vocantur, cingebant. A tergo Regem infecuti *Melchiar Clofelus* Episcopus Viennensis, *Leunhardus Helfridus à Mezgan* in *Creutzing* Regiæ Majest. Camerarius supremus, *Silenco Adalbertus Poppelius* supremus regni Boemiæ Cancellarius, *Georgius Andreas ab Hofkreichen* Barones: *Georgius Fridericus Comes Hardeccius*, *Vlricus à Krenberg*, S. Caf. & Reg. Majest. à secretioribus consilijs, & Vice Cancellarius auxiliaris, *Bruno Comes Mansfeldius*, *Henricus Dieval Comes de Tampier*, *Albertus Comes Furstenbergius*, *Cespar Blaschki de Sadera* Comes Co-

mit. *Trintzin. & Libuni. S. R. M. cubicularius*, compluresq; alij Boiemiz, Morauiz, Austriae dynastæ, aulaq; primores & ministri. Postremas partes habuere ducenti equites, quos vulgò corruptâ voce Walones nuncupamus: & aliquamulti equites Germani regij: quos secuta Rheda regia, opere serico sex iugalibus concoloribus deucta, & 48. præterea carpenta, pleraq; sex, pauca quatuor equis iuncta. Hunc in modum Maj. Regia horâ post meridiem tertiâ tubis inde, buccinis, tympanis, organis, musicis cantionibus, campanis denique personantibus, & inde machinis maioribus, quæ ex vrbis propugnaculis vndiq; displodebantur, crepantibus, per ciuium pedestres vexillationes ex vtraque parte ordinatas Vratislaviam ingressa est: effusa ad nouum spectaculum omnis sexus atque ætatis multitudo, quæ videndi Regis cupiditate accensa non tantum vicos & vrbis regiones, sed & fenestras, meniana, podia, tecta deniq; ipsa repleuit. Extructus erat à S. P. Q. Vratisl. in ipso D. *Adalberti* plateæ vestibulo, instar portæ, arcus triumphalis columnis, simulacris, picturis, titulis, elogijs alijsque ornamentis ab imo ad verticem ex vtraque parte conspicuus: in quo proficiscente rege dulcis harmoniæ Musicæ concertus editus. Visebatur inter alia in eius summo simulacrum *Glorie*, quæ expansa vtraque manu laurum gestans, vbi Rex transfret, se conuertit, Maj. Regiæ coronam imposituræ similis. Per hunc arcum Rex deductus in insulam D. Ioannis pro veteri more contendit, vbi à collegij sodalibus, Abbatibus insularis, ceterisq; Ecclesiasticis cum crucibus vexillisque diualibus obuiam venientibus more maiorum exceptus est, cumq; equo desiliens in puluinar sericum se demississet, *Georgius Episcopus Lidavus*, suffraganeus Vratislaviensis & Abbas D. Vincentij cruceam argenteam reliquijs insignem deosculandam Regi porrexit. Inde in pedes erecto oratione Latinâ *Franciscus Fvstinus* Theol. D. Canonicus gratulatus est: cui cum per Cancellarium eadem linguâ respondisset, ad primariam B. *Joanni* ædem porrexit: in cuius vestibulo ab Episcopo agna-

po agnato salutatus, & in intimum templum ad maiorem aram
 argenteam deductus in folio ad id parato confedit: cum B. B.
 Ambrosij & Augustini hymno à phonaecis inter tympanotum
 & buccinarum clangores decantato vota & preces pro salute
 Regis peractæ. Quibus finitis templo egressus sompedem Rex
 conscendit, & à Principibus atque ordinibus, qua via quòve or-
 dine venerat, eisdemq; ceremonijs & ouationibus in urbem re-
 ductus, in ades regio diuersorio in urbis foro primario iam olim
 destinatas inclinata iam die ad cenam & quietem concessit:
 moxq; & campanæ iterum pulsatae, & iterata è machinis maio-
 ribus tonitrua. Subsistit autem Regia M. Vratislaviæ ad xvii.
 usque Octobris: quo tempore quæ propter regiminis emenda-
 tionem & Cancellariæ Silesiæ constitutionem disputationes
 motæ, quæ habitæ deliberationes, quibus solemnitatibus ho-
 magium atque obedientiæ sacramentum à Principibus atque
 ordinibus provinciæ & Vratislaviensibus adeo ipsis præstitum,
 quæ à quo quòve apparatu instructa conuiua, quæ ludicra spe-
 ctaculaq; instituta, distinctè commemorare aliam scriptiorem
 postulet. Felicioribus ingenijs totum hunc campum relinquo:
 mihi satis sit exarasse hanc glebam. Neque quidquam porro
 hie loci restat aliud, nisi vt eodem planè voto, quod Christiani
 quondam pro salute Principum etiã non Christianorum nun-
 cupare soliti, Imperatori & Regi nostro Christiano vitam pro-
 lixam, imperium securum, domum tutam, exercitus fortes, Se-
 natum fidelem, populum probum, orbem quietum à Deo Opt.
 Max. comprecemur. Sed quid prohibet, quò minus coronidis
 loco magni cuiusdam viri votiuam in publica Silesiæ latitia ac-
 clamacionem subiiciam, & hanc velut purpuram burro meo
 (quod cum bona eius gratia liceat) inferam.

MATTHIA AVSTRIADVM Rex edite sanguine REGVM,

Quo nil Sol toto clarum orbe videt.

Nunc quoque SLESIACOS post tot diademata fasces

Accipe, quos sati desinat ordo tibi.

SLESIA te Dominum Regemq; Ducemq; salutat,
 Ovinam & Patriate vocet illa Patrem.
 Et vocat, AUSTRIACÆ propria hæc est gloria Gentis,
 Subiectus propria proles habere loco.
 Hanc etiam exspectat nunc ab te SLESIA laudem,
 AUSTRIACÆ calerix religioſa DOMVS.
 Redde PATER PATRIÆ nobis poſt nubila Solem,
 Redde focus patem, iuſtitiamq; ſuro.
 Reſpice REX viduas, pupillarumq; querelas,
 Mollitq; afflictiſ ſint tua ſceptraren.
 Tu veterum REGVM palſa & conuentus tuere,
 Tutuſq; praſidio ſint ſacra noſtra tua.
 De quibus ut variis bene vel male ſentiat orbis,
 At certè CHRISTI nos quoque membra ſumus.
 Et præter CHRISTVM nil clamq; palamq; docemus:
 Vita nec à noſtra hæc eſt aliena fide.
 Proq; tuaſ facimus REX MAXIME vota ſalute,
 Et plexa eſt laudis cancio noſtra tua.
 Nec quiſquam inter nos, qui non ſit ferre paratus
 Pro CHRISTO, & pro TE, pro Patriaq; necem.
 Ergo patrociniū devoti ſuſcipe curus,
 Nec fieri innocenti vni patiãre SACRIS.
 A REGVM arbitrio & nutu reliqua omnia pendent,
 Religio at ſoli eſt obſequioſa DEO.
 Nil illa exiliū, nil ferrum & vulnera curat,
 Et trahit ex ipſa vitam animamq; rogo.
 Aſpice **FERNANDVM REX**, aſpice, **MAXIMILIANVM**,
 Quos nihil in toto mitius arbe fuit.
 Ille Avuſſe Pater, populis docuere regendis
 Exemptam humanis legibus eſſe FIDEM.
 Quos tu ſi ſequeris, non iam REX magne SECYNDVS,
 Verum ipſa invidia iudice PRIMVS eris.